

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Valmieras novada pašvaldības 2024.gada ____ saistošajiem noteikumiem Nr. __ Grozījumi Valmieras novada pašvaldības domes 2023.gada 27.aprīļa saistošajos noteikumos Nr.93 “Valmieras novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi”

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Skaidrojums
<p>1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums</p>	<p>Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) dome 2023.gada 27.aprīlī izdeva saistošos noteikumus Nr.93 “Valmieras novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi”. Kopš saistošo noteikumu izdošanas sabiedrībā arvien vairāk ir pieaugusi interese veidot daudzveidīgu vidi sev līdzās, tostarp veidot savvaļas augu “saliņas”. Latvijas Dabas fonds un Dabas aizsardzības pārvalde ir sniegusi pašvaldībām rekomendācijas par izmaiņām pašvaldību saistošajos noteikumos par teritoriju uzturēšanu un kopšanu, lai veicinātu dabas daudzveidību pilsētvidē, galvenokārt paredzot pārmaiņas prasībās par zāles noļaušanas laiku un biežumu, kā arī pieļaujamo zāles augstumu. Ir nepieciešami dažādi mehānismi, lai tiktu uzturētas zaļās zonas un sakārtoti īpašumi, novēršot dažādus ar sabiedrības drošību saistītus riskus (piemēram, kūlas dedzināšana, ceļu pārredzamība), tomēr ir iespējams veidot tādu apsaimniekošanas praksi, kas vienlaikus ļauj gan saglabāt un veicināt bioloģisko daudzveidību, gan nodrošināt, ka teritorijas tiek apsaimniekotas. Prasība uzturēt zemi noļautu zālāju, nepieļauj Latvijai raksturīgo savvaļas augu ziedēšanu, tas negatīvi ietekmē ekosistēmu stāvokli, jo ziedi un sēklas ir būtisks barības avots apputeksnētājiem, lielai daļai citu bezmugurkaulnieku, putnu, sīko zīdītāju. Bieži plaujot, savvaļas augi, kas raksturīgi arī dabiskajiem zālājiem, nevar nogatavināt sēklas un izsēties. Rezultātā zālieni ir sugām nabadzīgi, noplicināti. Veselīgas ekosistēmas, tostarp pusdabiskās teritorijas, par kādām uzskatāmas arī piemāju platības un dārzi, pilsētu un ciematu zaļās zonas, nodrošina virkni ekosistēmu pakalpojumu, no kuriem ir atkarīga arī cilvēku labbūtība. Jo daudzveidīgāka ir vide, jo stabilāka un noturīgāka tā ir arī klimata pārmaiņu kontekstā. Daudzveidīgi zālāji ir ne vien savvaļas dzīvnieku barības avots, bet nodrošina arī lietus ūdens uzņemšanu un attīrīšanu, atmosfērā esošā oglekļa piesaisti augos un noglabāšanu augsnē, tie atvēsina apdzīvotās vietas, nodrošina gaisa attīrīšanu, kā arī veic citus ekosistēmu pakalpojumus. Savukārt koku un krūmu lapu pārmērīga nogrābšana samazina kokaugiem dabiski pieejamās barības vielas, negatīvi ietekmē veģētācijas attīstību zem kokiem un kokus, izmaina augsnes faunas sastāvu, kā arī negatīvi ietekmē putnu sugu populācijas.</p> <p>Gan pārmērīga zāles plaušana, gan lapu izvešana palielina teritoriju, tostarp pašvaldības īpašumā esošu, uzturēšanas izmaksas, stāvās nogāzēs veicina augsnes eroziju.</p>

	<p>Dabas aizsardzības pārvalde uzsver sabiedrības informēšanas pienākumu, norādot, ka, lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos nekustamā īpašuma un tam piegulošajā teritorijā ir atbalstāma pilsētas pļavu veidošana un atbilstoša uzturēšana. Pilsētas pļavu veidošanai izmanto tikai vietējās (Latvijas izcelsmes) savvaļas sugas. Pilsētas pļavas pļaujamas 1–3 reizes gadā ar zāles savākšanu, kas palīdzēs attīstīties daudzveidīgiem zālājiem. Pirmā pļaušana veicama līdz maija beigām (31. maijam), ja redzams, ka zālājā izteikti dominē lielās graudzāles (kamolzāle, pļavas timotiņš, daudzgadīgā airene, slotiņu ciesa) vai citas ekspansīvas sugas (podagras gārša, meža suņuburkšķis, sirpjveida lucerna u. c.). Pirmā pļaušana nav nepieciešama, ja zālājs ir izteikti sauss, tajā jau ir relatīvi augsta sugu daudzveidība, ir daudz pļavām raksturīgu augu (piemēram, gaiļbiksītes, dzirkstelītes) vai arī ir izteikti sauss pavasaris bez nokrišņiem. Otrā pļaušana veicama vasaras vidū – beigās (jūlijā, augustā), kad aptuveni puse no ziedošajiem augiem jau noziedējusi. Trešā pļaušana var būt nepieciešama tad, ja ir gara veģetācijas sezona un vēlā rudenī zālājā izaugusi gara zāle, kas var veidot nevēlamu kūlas slāni. Otrās un trešās pļaušanas laikā ieteicams atstāt līdz 20 % nepļautas platības (vietās, kur vērojama lielākā savvaļas augu sugu daudzveidība) savvaļas augu sēklu nobriešanai, sēklu bankas atjaunošanai un lai nodrošinātu barības bāzi savvaļas dzīvniekiem. Nepļautās zāles laukumi ir jānopļauj līdz nākamā gada 31. maijam, lai nepieļautu kūlas uzkrāšanos, kā arī nepieciešams katru gadu mainīt nepļautās zālāja vietas.</p> <p>Ievērojot minēto, saistošie noteikumi tiek papildināti ar ainaviskas pļavas definīciju, svītrojot žoga definīciju, jo noteikumos tā netiek izmantota un nav nepieciešama.</p> <p>Saistošajos noteikumos lietotā termina “īpašumam piegulošā teritorija” definīcija ir noteikta Pašvaldību likuma 45.panta pirmās daļas 4.punktā, ar ko saprotama publiskā lietošanā nodota pašvaldības teritorija (gājēju ietves un zālāji, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas) līdz brauktuves malai. Piegulošajā teritorijā neietilpst grāvji un caurtekas, līdz ar to saistošajos noteikumos netiek noteiktas prasības grāvju uzturēšanai. Meliorācijas jomu reglamentē Meliorācijas likums.</p> <p>Saistošo noteikumu 5.punkts tiek izteikts jaunā redakcijā, precizējot esošo regulējumu un papildinot ar normām par ainaviskas pļavas kopšanu, paredzot samērīgas prasības zālāju kopšanai un aizliegumu veidot zaru un komposta kaudzes tuvāk par 1,5 metriem no zemes vienības robežas, tādējādi novēršot iespējamās neērtības blakus esošo zemes vienību īpašniekiem.</p>
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Saistošo noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu paredz izdevumu daļu, veicot sniega tīrīšanu

	<p>un zāles pļaušanu, ietves tīrīšanu. Precīzu ieņēmumu daļu no piemēroto administratīvo sodu apmēra ir grūti prognozēt, ņemot vērā dažādo praksi administratīvo sodu piemērošanas jomā kādreizējo novadu teritorijās.</p> <p>Saistošo noteikumu īstenošana neietekmēs Pašvaldībai pieejamos resursus, jo nav nepieciešama jaunu institūciju vai darba vietu izveide vai esošo institūciju kompetences paplašināšana, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci</p>	<p>Saistošie noteikumi attiecas uz sabiedrībai nozīmīgas jomas regulējumu – kvalitatīvas pilsētvides, sakoptas un drošas pašvaldības teritorijas nodrošināšanu.</p> <p>Saistošo noteikumu ietekmju vērtējums: sociālā ietekme – paredzama tieša ietekme uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, ņemot vērā sabiedrības vēlmi dzīvot drošā, sanitāri tīrā un sakoptā vidē; ietekme uz vidi – saistošo noteikumu īstenošana radīs pozitīvu ietekmi uz dabas daudzveidības saglabāšanu un daudzveidīgas vides veidošanu; ietekme uz iedzīvotāju veselību – saistošo noteikumu īstenošana novērsīs personu apdraudējumu, kas varētu rasties piegulošo teritoriju nekopšanas dēļ; ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā – nav tiešas ietekmes; ietekme uz konkurenci – nav ietekmes.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>Saistošo noteikumu piemērošanas jautājumos privātpersonas var vērsties Pašvaldības Centrālajā pārvaldē vai Pašvaldības apvienību pārvaldēs personīgi vai rakstot uz elektronisko pasta adresi: pasts@valmierasnovads.lv.</p> <p>Atbrīvojumu no pienākuma veikt piegulošo teritoriju kopšanu var saņemt viendzīvokļa mājas īpašnieks, ja mājā netiek veikta saimnieciskā darbība, un īpašnieks vienlaikus ir vienatnē dzīvojoša pensionēšanās vecumu sasniegusi persona, kurai piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas māsaimniecības statuss; pensionēšanās vecumu sasniegusi persona, kura dzīvo kopā ar citu pensionēšanās vecumu sasniegušu personu vai personām, un kurām piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas māsaimniecības statuss; vienatnē dzīvojoša persona ar I vai II invaliditātes grupu vai persona ar I vai II invaliditātes grupu, kura dzīvo kopā ar pensionēšanās vecumu sasniegušu personu (personām) vai personu (personām) ar I vai II invaliditātes grupu.</p> <p>Lai saņemtu atbrīvojumu no pienākuma veikt piegulošo teritoriju kopšanu, minētais viendzīvokļa mājas īpašnieks iesniedz Valmieras novada Centrālās pārvaldes struktūrvienībā "Dokumentu pārvaldības un klientu apkalpošanas centrs", ja personas dzīvesvieta ir Valmieras valstspilsētas administratīvajā teritorijā vai Pašvaldības apvienības pārvaldē, kuras administratīvajā teritorijā atrodas personas dzīvesvieta, rakstveida iesniegumu par atbrīvošanu no pienākuma veikt piegulošo teritoriju kopšanu.</p> <p>Lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu, pamatojoties uz personas</p>

	<p>iesniegumu, Pašvaldības amatpersona pieņem 15 darba dienu laikā uz laiku ne ilgāku par 12 mēnešiem. Lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu vai atteikumu piešķirt atbrīvojumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā var apstrīdēt Pašvaldības izpilddirektoram.</p> <p>Lai saņemtu palīdzību piegulošās teritorijas kopšanā, nekustamā īpašuma īpašnieks iesniedz Pašvaldības apvienības pārvaldē, kuras administratīvajā teritorijā atrodas nekustamais īpašums, vai Valmieras novada Centrālās pārvaldes struktūrvienībā "Dokumentu pārvaldības un klientu apkalpošanas centrs", ja nekustamais īpašums Valmieras valstspilsētas administratīvajā teritorijā, rakstveida iesniegumu.</p> <p>Noteikumu izpildi savas kompetences ietvaros kontrolē Pašvaldības iestāde "Valmieras novada Pašvaldības policija" un Komisija.</p> <p>Administratīvā pārkāpuma procesu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic Pašvaldības policijas amatpersonas savas kompetences ietvaros.</p> <p>Administratīvā pārkāpuma lietu izskata Pašvaldības Administratīvā komisija un tās apakškomisijas.</p>
<p>5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem</p>	<p>Saistošie noteikumi izstrādāti, lai īstenotu Pašvaldības autonomo funkciju, kas uzliek pienākumu gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana un uzturēšana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana), kā arī noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrisko drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu.</p> <p>Saistošo noteikumu īstenošana neietekmēs Pašvaldībai pieejamos cilvēkresursus, jo nav nepieciešama jaunu institūciju vai darba vietu izveide.</p>
<p>6. Informācija par izpildes nodrošināšanu</p>	<p>Saistošo noteikumu izpildē iesaistītas Valmieras novada Centrālās pārvaldes struktūrvienības: "Dokumentu pārvaldības un klientu apkalpošanas centrs", "Grāmatvedības nodaļa"; Pašvaldības apvienību pārvaldes; Pašvaldības iestāde "Valmieras novada Pašvaldības policija", "Valmieras novada Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas pārvalde", Valmieras novada Vidi degradējošu ēku un būvju apzināšanas komisija, Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisija. Nav paredzēta jaunu institūciju izveide vai esošo likvidācija, reorganizācija. Izpildei nepieciešami resursi tiek paredzēti Pašvaldības budžeta ietvaros.</p>
<p>7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana</p>	<p>Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai, pašvaldības autonomās funkcijas izpildei.</p> <p>Mērķa sasniegšanai noteiktas samērīgas prasības uzturēšanai, kā arī par īpašumam piegulošu, publiskā lietošanā nodotu pašvaldības teritoriju (gājēju ietves un zālāji līdz brauktuves malai, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas) kopšanai. Paredzētas</p>

	<p>tikai minimālas prasības, tādējādi privātpersonu īpašuma tiesību ierobežojums ir minimāls un atbilst sabiedrības interesēm nodrošināt pilsētvides sakoptību, kā arī novēršot apdraudējumu, kas varētu rasties piegulošo teritoriju nekopšanas dēļ. Pašvaldības rīcība ir paredzējusi atbilstošu regulējumu, lai nodrošinātu autonomās funkcijas izpildi.</p>
<p>8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām</p>	<p>Atbilstoši Pašvaldības likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajai kārtībai saistošo noteikumu projekts tika publicēts Pašvaldības tīmekļa vietnē: www.valmierasnovads.lv, sadaļā “Sabiedrība” - “Sabiedrības līdzdalība” - “Publiskās apspriešanas” - “Saistošo noteikumu publiskās apspriešanas” laika periodā no 03.10.2024. līdz 17.10.2024. Par saistošo noteikumu projektu _____.(Pēdējo teikumu precizēs pēc publiskās apspriešanas)</p>